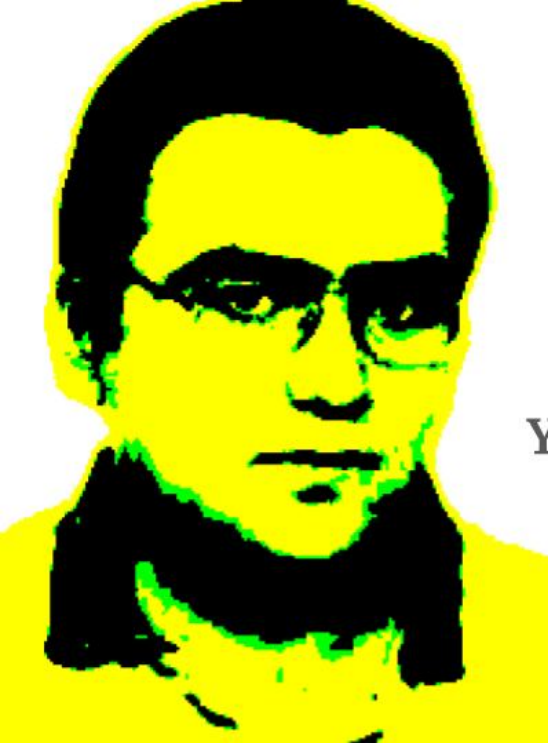

Bir Daha Asla.! Yaşasın 19 Aralık Direnişimiz...

Yolumuz Çayan'ların Yoludur...

Alp Ata Akçaöz.

20 Aralık sabahında ve sonrasında hangi siyasi akımdan olursa olsun hiçbir devrimci, sergilenen vahşetten ötürü “korku” duygusuna kapılmamış, tam tersine bu hayasızca saldırı karşısında büyük bir isyan duygusuna boğulmuştur. Bugünkü sorun ise “korku” değil, saldırıya ciddi bir yanıt verilememiş olmasından kaynaklanan “güven” sorunudur. Eğer giderilemezse, kalıcı olacak olan da budur ve tehlikelidir.

Yoksa oligarşi, yapısı gereği kanlı bir kurumdur ve bu ülkedeki devrimciler ölümün yaptıkları işin “sermayesi” olduğunu bilirler; örneğin 70’ler boyunca her gün beş-on devrimcinin cenazesini kaldıran insanlar, bir “güven” problemi yaşamamışlardır; çünkü onlar ertesi gün “bir şeyler yapılacağını” bilmekteydiler. Oysa 19 Aralık vahşetiyle karşılaşan bugünkü devrimci kuşak, aynı yürek ferahlığına sahip olamamıştır.

Bir Daha Asla!

**1- 19 Aralık Katliamı, bir “cezaevi operasyonu” değil,
bir “toplumsal ibret” yaratma projesidir.**

Yeni bin yılın ilk yılbaşını karşılayan vahşi katliamdan bu güne dek bir yıldan fazla süre geçti. Gelecekte neler olacağını henüz kestiremesek bile, sadece bu yazının dizildiği sıradaki bilanço son derece ağır görünüyor. Türkiye devrimci hareketi, en yiğit evlatlarını direniş sürecinde yitirdi, yitirmeye de devam ediyor. Dünya tarihinde bir başka örneği bulunmayan direniş her gün yeni canlarımıza mal olarak sürüyor.

Şimdi, aradan bir yılı aşkın süre geçtikten sonra, elimizde biriken tüm verilerle, katliamın tam bir SS kıtası titizliğiyle hazırlandığını artık çok daha net olarak biliyoruz. Başka herhangi bir işi bu kadar dakiklikle beceremeyen ve mutlaka bir yerden sağa sola bilgi sızdıran devlet aygıtı, doğrusu bu kez, teknik anlamda “temiz” davranmış, gerekli hazırlıkları çok önceden ve “tam bir titizlik”le yapmıştır.

Yani bu, kesinlikle “amacı aşan” bir durum ya da “hesap dışı” bir sonuç filan değildir. Düpedüz bir katliam tasarlanmış ve uygulanmıştır. Devrimcilerin bir saldırıya tamamen hazırlıksız yakalanmayacakları, bir biçimde direnecekleri bilinmektedir aslında. Yani çok açıkça ölümler hesaplanmış, “her ne olursa olsun” bu işin yapılması kararı alınmıştır.

Yalnızca Bayrampaşa’daki yakma olayı bile tek başına bir çok şeyin kanıtıdır. Kesinlikle gözden kaçırılmaması gereken konu, sayısı yüzlerle ifade edilebilecek kadar çok devrimci tutuklunun tamamen tesadüfler sonucunda sağ kalmış olmasıdır. Aradan geçen bir yılı aşkın süre içinde kamuoyuna ulaşan tek tek öyküleri toparlayıp bir araya getirdiğimizde ortaya çıkan sonuç, tutsakların çoğunun saniyelik rastlantılarla ölümden kurtulduğu, bir bölümünün ise hayatını kendi vücudunun direncine borçlu olduğudur. Gerçekten de bu saldırı, devrimci iradeyle motive edilmiş insan gövdesinin ne ölçüde dayanıklı olduğunun da çarpıcı bir kanıtı olmuştur.

Ama bütün bunların da ötesinde kaybı azaltan esas faktör, şüphesiz cezaevindeki devrimcilerin kahramanca direnişi olmuştur. Tuzu kuru “solcu”larımızın sağda solda mırıldandıklarının tam tersine, içerdeki o kırık dökük araçlar, piknik tüpleri ya da basit oklar, vb. saldırının hızını bir nebze olsun kesmiş ve bir çok devrimcinin hayatının kurtulmasını sağlamıştır. Bir gün, katliamın bütün panoraması tam olarak belirdiğinde, “barikat kurulmasaydı” gibi gevezeliklerin ne kadar boş olduğu ve başkalarını korumak için kendilerini ölüme fırlatan genç kahramanların ne kadar çok hayat kurtardığı da anlaşılacaktır. En azından bütün bu yapılanların fiziksel anlamının ötesinde devrimci moral ve direniş ruhu açısından büyük bir yarar sağladığı inkâr edilemez.

Operasyonun mimarları da nasıl bir plan yaptıklarını satır aralarında ağızlarından

kaçırmışlardır zaten; “bir yıldır yapılan plan” gibi laflar ya da “beklediğimizden az ölü oldu” gibi itiraflar, her şeyi yeterince ortaya koymuştur. Çok açık: Bir restorasyon sürecini tamamlama noktasında olan oligarşik diktatörlük, bünyesinde ciddi bir çatlaklık yaşamaksızın, sürecin önünü tıkayan olgulardan birini ortadan kaldırma konusunda bir tercih yapmış ve “tek darbede çözüm” yolunu seçmiştir. Oligarşiyi oluşturan bütün kesimler tam bir ittifak halinde “bu sorunun çözülmesi” kararını almışlar ve icracı kurumlara açık çek vermişlerdir. Sonradan, “çözüm”(!) bildirileri yayınlayan patron örgütleri ve artık oligarşi içinde bir yer edinmiş olan medya tekelleri de dahil olmak üzere düzenin bütün temel unsurları, bu açık çekin altını imzalamışlardır.

Sosyalist Barikat okurlarının ve tüm devrimcilerin zaten bildiği bu gerçekleri yazımızın girişinde tekrarlayarak varmak istediğimiz nokta, elbette yalnızca vahşetin boyutlarının ortaya konulması değildir. Bütün bu karmaşa içerisinde bizim özenle vurgulamak istediğimiz gerçek, bu katliamın dar ve basit anlamıyla cezaevlerini hedeflemediği, bu bakımdan aslında bir “cezaevi operasyonu” olmadığıdır.

Evet, oligarşi kalıcı bir infaz rejimi oturtarak bu devrimci alanı etkisizleştirmek, bir direniş odağını zayıflatmak istemiştir, istemektedir. Bu doğrudur. Toplumsal düzlemde en küçük bir düzen karşıtı kıpırdanmayı bile ezen devlet aygıtı, bu genel baskı atmosferinde gedikler açan devrimci tutsak direnişini bir biçimde sona erdirmeye kendini mecbur hissetmiştir. Ayrıca “en iyi devrimcinin ölü devrimci olduğu” ilkesinden hareketle “mümkün olduğu kadar” çok sayıda devrimci kadroyu katletmek de şüphesiz bu operasyonun amaçlarından biridir. Oligarşi bundan hiç vazgeçmemiştir ve vazgeçmeyecektir. Az çok yetişmiş bir devrimci militanın gelecek için büyük tehlike olduğunu bilen şiddet aygıtı, mümkün olan her durumda “kesin çözüm” yolunu kullanmıştır, kullanmaya da devam etmektedir. Onlar için bir devrimci kadronun katledilmesi “kişilerle ilgili bir şey” değildir; asıl yok etmek istedikleri tek tek insanların ve kolektiflerin birikimleri üzerinden kuşaktan kuşağa taşınan devrimci deneyimdir.

Öte yandan, 19 Aralık’ta Ulucanlar’dan farklı olarak “seçici olmayan” bir tarzın kullanılması da aldatıcı olmamalıdır. Ölümleri için gerekli medyatik atmosfer çoktandır hazırlandığı halde A ya da B kişinin bu seferlik “sağ” kalmış olması rastlantılarla açıklanamaz; basın kilometrelerce uzakta tutulduğu koşullarda bu insanların operasyon sonrasında da ortadan kaldırılmaları pekala mümkündü. Ama bu kez yaptıkları daha değişik bir taktik planın eseridir ve bu plan, medyanın kodlamasında “örgüt şefi” diye tanımlanan devrimcilerin öldürülmesinden çok, kitlesel bir kırımı hedeflemiştir. Böylece bir “kör kurşun” kargaşası bilinçli olarak

yaratılmıştır. Devlete karşı gösterilen herhangi bir tepki, azgın ve rastgele (gibi görünen) bir şiddetle karşılaşacak ve bu vahşet herhangi bir “özel seçim” yapmaksızın herkesi kapsayacaktır! Bu, tam da klasik anlamıyla bir kadro pasifikasyonudur; üzerine basa basa vurgulanan mesaj budur. Korkunç bir dezenformasyon kampanyasıyla sokaktaki adamın üzerine püskürtülen bu mesajın asıl hedefiyse devrimci kadro adayı olan sempatizan kitleleri ve bu kategoriye her gün yeniden üreten kent yoksulları, işçi sınıfı katmanları, her zaman sempatizan deposu olmuş olan etnik/dinsel kesimler, ailelerdir.

Yani esas olarak yapılan şey, bir toplumsal dehşet yaratma işidir. Yoksa onlar, başından sonuna bu vahşeti planlayıp uygulayanlar, “gençleri örgüt baskısından kurtarma” yalanına kendileri hiç mi hiç inanmazlar; yine onlar sosyalistlerin 150 yıllık parti/örgüt geleneklerinin katliamlarla ya da hücrelerle yok edileceğine inanacak kadar saf değillerdir. Bütün F Tipi zindanlarda daha ilk günden devrimci iletişim ve karar alma mekanizmalarının yeniden kurulduğunu en iyi bilenler yine onlardır. İşin asıl patronları, bizi tanır, bizim hakkımızda düzenli akan bilgilere sahiptirler ve dünyanın hiçbir ülkesinde hiçbir gücün, Saygon dahil hiçbir mezbahada, hiçbir tecrit yöntemiyle devrimci örgütlülüğün önünün kesemeyeceğini tarihsel deneyimleriyle öğrenmişlerdir.

Bize bir vahşet sunulmuştur. Asıl yapılan şey budur.

Daha doğrusu bize değil, bizi besleyen ya da besleme potansiyeli taşıyan kaynağa bir vahşet, bir “ibret vakası” sunulmuştur. Burada önemli olan katliama uğrayan cezaevindeki devrimcilerin ya da onların partilerinin hakiki anlamda “kitlelerin öncüsü” olup olmamaları değildir; asıl önemli olan, her devrimcinin ve her devrimci yapının böyle bir potansiyel imkânı bünyesinde barındırması ve bu potansiyelin, kabarması beklenen toplumsal hoşnutsuzlukla buluşma ihtimalidir. Yapılan şey, devletin şiddet aygıtının bütün “gerçekliğinin” ve zulüm imkânlarının, bilerek ve isteyerek; gereğinden de abartılı bir şekilde sergilenmesidir. Marksist terminolojide devrimci örgütlerin misyonu olarak tanımlanan “devletin gerçek yüzünü gösterme” işi, bu olayda bizzat devlet aygıtı tarafından üstlenilmiş, büyük bir gaddarlık ortaya konularak “aykırı” güçlerin hepsine birden “çizmenin boyu” hatırlatılmıştır.

Şüphesiz genel olarak sosyalist basında bütün bu olup bitenlerin “IMF politikaları”yla ve sistemin genel amaçlarıyla ilişkisi az çok ortaya konulmuştur; ama her şey bu kadar kaba ve konjonktürel değildir. Yaşanan olgu, kitlelerin politik tavrının pasifikasyona uğratılması ve sindirilmesine dayanan suni-denge kavramıyla ve bu kavramın son yirmi yıla damgasını vuran yeni mekanizmalar yoluyla yeni bir biçimde inşası süreciyle birlikte kavranılabilir. Elbette

uygulamaya konulan ve durmadan yazılıp bozularak tekrarlanan emperyalist politikaların gereği olarak “istikrar” isteği bu dönemde öne çıkmakta ve bütün muhalefet odaklarının zorbalık ya da “kırıntılar” yoluyla etkisizleştirilmesi bir ihtiyaç olmaktadır; bu anlamda meselenin “konjonktürel” bir yanı vardır. Ama gerçekte olan şey, yirmi yıllık bir politik/iktisadi/sosyal/kültürel restorasyonun bir ayağının örülmesidir ve cezaevleri üzerindeki terör dalgası, bu genel sürecin en çarpıcı örneğidir. Her fırsatta söylediğimiz gibi oligarşi, son derece yoğunlaştırılmış bir karşı-devrimci şiddeti, herhangi bir gizleme-estetize etme çabasına gerek olmaksızın belirli periyodlarla ortaya koymakta, bu arada sopayı tutan elin bilinmesini özellikle tercih etmekte ve böylece genel bir “acizlik” duygusunu besleyerek sopanın “kitlelerin bilincine” yerleşmesini hedeflemektedir. Yani bir bakıma 19 Aralık operasyonu, sokaktaki terörün birden ve büyük bir yoğunlaştırmayla tek bir noktaya, hapishanelere yöneltilmesi, daha sonra bu vahşetin yeniden ve artık bir “korku bilgisi” olarak sokaklara, kitlelerin günlük yaşamına geri dönüşüdür. Daha önce Özgür Barikat’ın 4. sayısında “Şiddetin Konsantrasyonu” yazısında açmaya çalışılan bu durum, ancak böyle bir bütünlüklü bakışla, “katlanılabilir muhalefet miktarı” gibi başka kavramları da yardıma çağırarak anlaşılabilir. Ancak böyle bir yerden bakıldığında, oligarşinin 19 Aralık’ta basit olarak “bugünkü devrimci kuşağın tasfiyesi” gibi (aslında imkansız olan) bir işe soyunmadığını, daha geniş bir perspektifle toplumsal muhalefetin birkaç kuşağını birden sakatlayacak bir planın peşinde olduğunu kavrayabiliriz. Kısaca özetlenirse, devrimcilerin kapalı-devre/kendine-yeterli dünyasıyla, “ikinci dünya”, yani belediye otobüsleri ve vapurlardaki sıradan insanların dünyası arasındaki derin uçurum, bir kez daha ve bu kez çok şiddetli bir darbeye genişletilmiş, “başka bir alternatif” fikrine yakın durmanın bile olağanüstü tehlike taşıdığı bütün toplumsal katmanlara hatırlatılmıştır. Bu büyük gaddarlığın, “halkın gözünü açacağını” ve “devletin gerçek yüzünü anlamasına neden olacağını” (sanki halk bunu günlük yaşantısından bilmiyormuş gibi!) zannedenler; eğer ötede beride hâlâ vardıysalar, tamamen yanıldıklarını acı bir şekilde anlamış olmalıdırlar! Gerçekte olan şey ise şudur: Etkilerinin bir bölümünü daha sonraki yıllarda da görmeye devam edeceğimiz bu “büyük gösteri”, herhangi bir önderliğe sahip olmadığı için mecburen “kendi deneyimleriyle” öğrenen kitleler üzerinde geriletici bir basınç oluşturmuş ve zaten kendi hatalarının sonucunda zor günler yaşayan devrimci hareketi yeni açmazlara sürüklemiştir. Gerçekten yeni ve etkin bir yol bulunamadıkça, şu meşhur “evet, böyle bir parti var” cümlesi gerçekten altı doldurularak ifade edilmedikçe, bunun bir kısır döngü gibi devam edeceği kesindir.

2- Cezaevindeki devrimciler yenilmemiştir, yenilgi tartışması anlamsızdır

Bütün bu olup bitenlerin (yalnızca katliamın değil, bugüne dek süren genel direnişin de) devrimci hareket bakımından bir yenilgi olup olmadığı tartışması ise bu kadar dar bir çerçevede ele alınamayacak kadar derin bir sorundur.

Her şeyden önce meseleye tarihten kopuk bir noktadan ve salt fiziksel ölçütlerle bakılamaz. İşin başından beri, mantıklı hiçbir devrimci, “devletin devrimcileri hücrelere götüremeyeceğini” iddia etmedi. Bu, fiziksel anlamda, tabii ki mümkündü. Ama cezaevindeki devrimciler bakımından asıl mesele, “esir düşmek ama teslim olmamak”la ilgiliydi ve operasyonun asıl amacı olan “iradesizleştirme” meselenin mihenk taşıydı.

Katliam aygıtı, hiçbir hapishanede hiçbir biçimde bir siyasi teslimiyet sonucu alamamıştır. Asıl mesele budur. F Tipi projesi, esasen kendi dar amacı bakımından başarısızlığa uğramıştır. Devrimci irade hiçbir yerde, hiçbir biçimde kırılmamış, örgütlülük bilinci zaafa uğratılmamıştır. Katliam ekipleri, özgün fiziki şartlara bağlı olarak çeşitli hapishanelere çeşitli direnç noktalarını aşarak girmiş ama hiçbir yerde hiçbir devrimciyi siyaseten teslim alamamıştır.

Katliam sonrasında gidilen yer bakımından da oligarşi, devrimciler üzerinde bir “başarı” elde edememiştir. En sıkı tecrit koşullarına mahkûm edilen devrimciler, hücrelerde “örgütlü” davranma geleneğinden vazgeçmemişler, karar ve haberleşme mekanizmalarını yeniden oluşturmuşlar ve SAG/ÖO eylemini daha üst bir boyuta sıçratmışlardır. Böylece bizim kendi payımıza işin başından beri çok içimize sindiremediğimiz ve salt ajitasyon olarak anlamlı bulduğumuz “hücre ölümdür” sloganının gerçekten de pek doğru olmadığı pratikte kanıtlanmıştır.

Devrimciler, nerede ve hangi cehennemin dibinde olurlarsa olsunlar, a) örgütlü davranırlar; b) kendi sosyalist ekonomik anlayışlarına göre yaşarlar; c) politik tartışma ve gelişmelerini asla durdurmazlar. Devrimciler bakımından mesele bu kadar basittir! Ve onlar, en kötü koşullarda dahi bütün bunları yapıyorlar, en azından yapma iradesini gösteriyorlarsa, orada yenilgi kavramından söz edilemez, böyle bir tartışma da yapılamaz.

Ancak genel durum açısından sorun daha derindir.

Genel durum açısından meseleye bakıldığında, bu kavram işe yaramaz. Çünkü Türkiye, bir anlamda, aslında yaklaşık 20 yıldır yenilgi süreci yaşamakta olan bir devrimci harekete sahiptir. Emperyalist politikalarla şiddetin içiçe kullanıldığı bir süreç boyunca Türkiye devrimci hareketi adım adım gerilemiş, zaman zaman esen rüzgarlara karşın bu “kalıcılaştırmış yenilgi” halinden kurtulamamıştır. Asla bir

“kader” olmayan ama devrimci hareketin aymazlığı koşullarında derinleşen bu süreç sonucunda Türkiye devrimci hareketi, 2000’lerin başında artık ciddi bir tasfiye noktasına dek gelip dayanmıştır. Fiziksel yok oluş anlamında değil ama (ki böyle bir yok oluş bu topraklarda imkânsızdır) “siyasal etkisizlik” ve “iddia krizi” anlamında gerçekleşen bu marjinalite durumu, sonuçta devrimci güçleri “ülke mozaiğinin bir rengi” olmak gibi dar bir noktaya kadar itmiştir ya da en azından böyle bir süreç büyük ölçüde işlemiştir. Bu, bizim 2000’lerdeki gerçeğimizdir; onu yeni bir devrimci tasarım ve çıkış hareketiyle değiştirebiliriz, değiştirmeliyiz de; ama yok saymakla bir yere varamayız.

Daha sonraki bölümlerde açmaya çalışacağımız bu durum, zafer/yenilgi gibi kavramları anlamsızlaştıran esas faktördür. Oligarşinin tcezaevindeki devrimcilere karşı tarihin bu en büyük katliamını düzenleyebilmiş olması, üstelik bunu kendi tarihinin en çapsız, en heterojen politik kadrosuyla yapabilmesi ve bütün bu olanlar devrimci güçler tarafından ciddi bir politik duruşla karşılanmış olsa bile; bu karşı duruşun, olayın şiddetine ve politik boyutuna denk düşmemesi, devrim cephesi bakımından herhalde bir zafer sayılamaz. Ama bir özgün sürece bakarken “yenilgi” gibi bir kavramı kullanabilmek için de “yeni” bir durumdan söz ediyor olmak gereklidir. Oysa 19 Aralık sabahında devrimci güçler için “yenilgi” hali “yeni” değildir; zaten böyle bir katliama cesaret edilebilmesinin temelinde de devlet güçlerinin kendi istihbari bilgileriyle yaptıkları bu kestirim vardır. Ve maalesef bu kestirim, haklı çıkmıştır. Devrimci hareketler, katliam sonrasında oligarşiye (genel anlamda) politik bir yanıt verebilmek şöyle dursun, kitlesel demokratik tepkiyi bile toparlayıp canlı tutmakta çok zorlanmışlardır, zorlanmaktadırlar.

Zaten asıl mesele de tam buradadır; devrimci mücadelenin tarihi elbette her zaman katliamların da tarihi olmuştur, olacaktır. Özellikle cezaevindeki devrimcileri rehine olarak gören oligarşi belki gelecekte 19 Aralık’tan daha vahşi katliamlar da yapacaktır. Ama bütün bunlar ancak siyasi manzaraya ve devrimci güçlerin o konjonktürdeki konumlarına bağlı olarak değerlendirilebilir. Örnek olsun diye söylenebilir, en yoğun kitlesel cezaevi katliamlarının yaşandığı Latin Amerika ülkelerinin çoğunda, bu olup bitenler, muhtemelen 19 Aralık’ın Türkiye’de yarattığı etkiyi yaratmamaktadır; çünkü gerilerde bir yerde ülke politikasının etkin gücü olarak yaygın gerilla ve kitle kuvvetleri durmaktadır ve bu duruş bütün dengeleri derinden etkilemektedir, vb...

Kısacası, Türkiye devrimci hareketinin (esas olarak kendi basiretsizliğinden kaynaklanan) gerilemesi, hapishanelerdeki çatışmayı elverişsiz bir zamanlamaya mahkûm etmiş ve saldırıyı neredeyse tek başına göğüslemek zorunda kalan

cezaevindeki devrimcilerin, direnişini bu kadar ağır bir bedel pahasına sürdürmesinin nedeni olmuştur.

Bu durum, “yengi-yenilgi” gibi basit kavramların açıklayamayacağı kadar karmaşık bir durumdur ve şüphesiz çözümü de aynı ölçüde zorlu olacaktır.

“Devrimcilerin cezaevlerine odaklanan bir politika yürüttükleri” gibi -esasen doğru olan- eleştirileri “gevezelik” haline getiren de aynı karmaşıklığıdır.

Bu türden laflar gevezeliktir; çünkü sözkonusu eleştiri, ancak son yirmi yılın bütünsel bir özeleştirisini ve devrimci hareketin krizine ciddi bir çözüm planıyla birlikte anlamlıdır. Yoksa “ağır sosyalist ağabey” havalalarında ukalalıklar edip “sınıf hareketine yönelme” edebiyatıyla avunmak, olsa olsa bugünkü acı gerçeklikten ve onun acil görevlerinden kaçış anlamına gelecektir ve gelmektedir.

“Elli kişilik basın açıklamaları”na küçümsemeyle bakıp “esas olan sınıfla bütünleşmektir” türünden çok “zekice”(!) laflar edenler, kendilerinin bu “bütünleşmeyi” niye beceremediklerini bir türlü açıklayamadıkları gibi, “sözkonusu durum gerçekleşene kadar cezaevindeki devrimcilerin ne yapmaları gerektiği” konusunu da hep derin bir sessizlikle geçiştirmişlerdir. Yoksa, devrimcilerin çok uzun bir süredir kitlelerden ve onların sorunlarından koparak “içe dönük” bir politik çizgi izlediği ve bunun “sürekli yenilgi” halini daha da uzatan vahim bir etki yaptığı doğrudur. Doğru olmayan şey, olaylara böyle bir derinlikten değil de düpedüz düzen-içi bir noktadan baktığı halde, bunu “sınıfı önemsemek” yalanıyla allayıp pullayan oportünizmin sahtekâr tutumudur.

3- Ölüm orucunun zamanlamasıyla katliam arasında doğrudan bir ilişki yoktur

Ölüm orucu eyleminin, devrimci yapıların bütünlüğü bozularak üç yapı tarafından erken başlatılması konusuna bakışımız da esasen yukarıda söylediklerimizden bağımsız değildir.

Sürecin en başından itibaren tutumunu az çok netleştirmiş olan PKK ve “hem ağlarım hem giderim” misali ortalarda gezinenler dışta tutulursa, F Tipi sürecinin başından beri devrimciler cephesinde net olan birlik hali, üç politik örgütün ölüm orucu eylemini 20 Ekim’de erken başlatmasıyla bozulmuştur. O ana dek şöyle ya da böyle işlerliğini sürdüren hapishane örgütlülükleri bu üç yapı tarafından alınan kararlarla bir çırpıda “geçersiz” sayılmış, böylece zaten çok sağlıklı yürümeyen dışarıdaki kampanyaya da zedelenmiştir. Aslında bu, o kadar sürpriz olmamıştır; çünkü olup bitenler özellikle DHKP-C’nin artık neredeyse gelenekselleşmiş olan tutumuna aykırı değildir.

Şüphesiz bu karar ve sonuçları önümüzdeki süreçte daha çok tartışılacaktır. Kendi payımıza biz, sürecin böyle başlatılmasının birliği zedelediğini ve olgunlaşmamış bir noktadan başlatılan parçalı eylemin direnişe ciddi zararlar verdiğini düşünüyoruz. Süreç boyunca sık sık alevlenen ve daha uzunca bir süre devam edecek gibi görünen bu tartışmanın asıl önemli olan yönü ise, bize göre bir kültür ve davranış tarzıyla ilgilidir ve asıl üzerinde durulması gereken konu da bu dayatmacı tarzın eleştirisidir. Bu kültür ve tarz, eylemin henüz devam ettiği süreçte bile kendini bir dil ve tavır olarak ortaya koymuş, bir politik eylem kararına “emir buyurulan tarihte” katılmamak kendi “adalet” anlayışlarına uygun biçimde neredeyse “vatana ihanet”le eşdeğer tutularak birlikte davranış zemini zedelenmiştir. Her nasılsa kendisini bir süreliğine denetleyebilmiş olan keskin uçlu kalemler, daha sonra yeniden çalışmaya başlamıştır; salt kendi örgütünü yönetmekle bir türlü yetinemeyen ve herkesi yönetmeyi kendine “vazife” bellemiş bu mantık, hiç şüphe yok ki önümüzdeki süreçte devrimci hareketin yaralarını daha da derinleştirecektir. Bütün saygı sınırlarını zorlayan yazılar ve açıklamalar ortalığı kaplamıştır; hayatlarını ortaya koymuş olan devrimcileri aşağılamayı kendi direniş çizgisi için -hiç gerekli olmayan- bir artı puan sayan bu eğilimin gelecekte de boyutlanarak devam edeceği neredeyse kesin gibidir; çünkü bu kültür ve tarzın “yaptıkları yapacaklarının teminatıdır.”

Ancak bu konulardaki tartışmalar nasıl ve hangi temeller üzerinden yürürse yürüsün, sorunu, doğrudan doğruya katliamın oluşuyla ilişkilendirmek, mantıklı değildir. 19 Aralık katliamıyla ölüm orucu eylemi ya da onun zamanlaması arasında genel bir nedensellik ilişkisi kurmak, siyasi körlüktür. Devrimci hareketi “hesapsızlık”la suçlamayı alışkanlık edinmiş bir çok liberal çevrede resmen ifade edilmeksizin dillendirilen bu mantık, katliamın “ölüm orucu eylemini sona erdirmek” amacıyla yapıldığı yolundaki devlet açıklamasını fazla ciddiye almaktadır.

Oysa mesele gayet açıktır; hiçbirimiz neyin ne olduğunu “biz bu işi bir yıldır planlıyorduk” lafını ağızdan kaçıran sabık İçişleri Bakanı Tantan’dan daha iyi bilecek değiliz! Yani burada bir tercih vardır; daha önceki bölümlerde belirttiğimiz gibi belirli bir toplumsal/iktisadi/siyasi restorasyon planını yaklaşık onbeş-yirmi yıldır uygulayan oligarşi, her şeye rağmen bir direniş odağı olarak varlığını sürdüren cezaevleriyle ilgili bir tercih yapmış ve bütün rezilliği göze alarak işe girişmiştir.

Ölüm orucunun erken başlamasının ve böylece parçalı bir görüntü vermesinin katliamının zamanlamasını daha öne çeken bir etkisi olmuş mudur sorusu, önemlidir. Şüphesiz, bütün güçlerin tek bir cephe halinde davranması, onların

tercihlerini, en azından bu tercihin zamanlamasını etkileyebilirdi. Bu bütünlük hali operasyonun da ötesinde ÖO'nun genel zorlayıcılığı bakımından anlamlı olurdu.

Ayrıca 19 Aralık'a yaklaşırken meydana gelen gelişmeler ve özellikle Adalet Bakanı'nın "erteleme" sözüyle ortaya çıkan durum da şüphesiz daha uzun süre tartışılacaktır. Bugünden, her şeyi yaşamış olduğumuz bir noktadan olaylara baktığımızda, belki belli değerlendirme hatalarına düşmemiz de mümkündür. Ama "olaylar kendi koşulları içinde değerlendirilmelidir" biçimindeki (ilkesel olarak doğru olan) kural da aslında biraz tartışmalıdır; çünkü bu kadar dar bir noktadan bakıldığında da tarih bize yalnızca "olması gerekenlerin olduğu" tartışılmaz bir süreç gibi görünür ve o zaman geriye dönük hiçbir tartışma ve ders çıkarma imkânımız kalmaz. Gerçekten, "erteleme" sözü ciddiye alınarak eylem sona erdirilebilir miydi ve bu bir katliamı önleyebilir miydi? Belki... yalnızca geçici olarak... Böyle bir sözü sarfetmiş olan devletin "operasyon meşruiyeti" yalnızca geçici olarak ortadan kalkabilirdi belki ama bu sorunu bir biçimde "kesin çözüm"e kavuşturma istek ve hazırlığı asla sona ermeyecekti. Çok büyük bir olasılıkla bir süre sonra herhangi bir provokasyonla birlikte yeni bahaneler üretip saldırı düzenlemekten geri durulmayacaktı.

Esasen burada asıl mesele şudur: Oligarşi, F tipi konusunda karar verirken hapisanelere değil, dışarıya, devrimci-demokrat güçlerin genel durumuna bakmıştır. Onların asıl problemi, bu saldırıyı karşılayıp püskürtebilecek bir toplumsal muhalefetin, bir devrimci hareketin Türkiye'de mevcut olup olmadığıydı ki, bu konuda yaptıkları analiz, "operasyonun mümkün olduğu" sonucunu vermişti. Dolayısıyla burada, oligarşi açısından "ölüm orucunun durumu"nun ötesinde daha derin bir çözümleme/yorumlama sözkonusudur ve bütün bunları atlayıp katliamın ölüm orucuyla "kolaylaştığını" düşünmek, sığ bir bakış olacaktır. Dahası, bu bakış, devrimci hareketin asıl yarası olan "genel gerileme" sorunundan kaçmak anlamına gelecektir.

Ayrıca, bir gerçeğin daha altını çizmek gerekiyor; devrimci güçlerin tam bir birlik halinde davranması halinde bu katliamın bir olasılık olmaktan çıkacağı varsayımı da hiç sağlam değildir. Şüphesiz, bu tam birlik hali, dışardaki yansımalarıyla çok anlamlı olurdu ve devletin tasarımlarını ciddi biçimde etkilerdi; örneğin bu katliam tasarımlarını lokal noktalara itebilirdi. Ama şu yakıcı gerçeği görmezden gelemeyiz: Türkiye devrimci hareketinin toplamı da çok yoğun bir güç ifade etmemektedir. Türkiye devrimci hareketi uzun süredir bir gerileme dönemindedir ve 19 Aralık sonrasında da somut biçimde görüldüğü gibi bu gerileme artık çok ciddi bir noktaya ulaşmıştır. Tarihin en çapsız burjuva siyasi kadroları

gırtlaklarına kadar gömüldükleri bir kriz deryasında, binlerce pisliğin içindeyken böyle bir katliamı yapabiliyor ve sonuçlarına katlanabiliyorlarsa, bu, karşısındaki gücün, devrimcilerin toplam zayıflığından başka hiçbir şeyle açıklanamaz. Dolayısıyla, bu çok derin gerçekten kaçarak 19 Aralık katliamının nedenleri konusunda yalnızca “ölüm orucu” meselesine takılıp kalmak, daha derindeki bu asıl sorunun çözümü konusunda da ciddi bir zaafı içerecektir ve son derece sakıncalıdır.

Bu durumda sorulabilecek olan “madem durum bu kadar elverişsizdi niye direniş başlatıldı” biçimindeki bir soru ise, sıfır numara bir aptallıktan başka anlam taşımaz. Bilgisizliktir, durumu kavramaktan uzaklıktır. Böyle bir itiraz karşısında dönüp Marx’ın çok bilinen cümlelerini tekrarlamak gerekir: “Eğer savaşıma ancak son derece elverişli şartlarda girilmesi gerekseydi, tarih yapmak elbette çok kolay olurdu...”

2000’in son aylarında devrimci hareketin ve onun cezaevlerindeki bölümünün durumu aynen böyledir işte. Devrimci hareket, son derece elverişsiz koşullarda yoğun bir basınçla karşılaşmış, kendi seçmediği zeminlerde ve kendi seçmediği bir zaman diliminde hasmıyla çatışmak zorunda kalmıştır. Gerçek budur. Bunun “kötü bir taktik” olduğu üzerine gevezelik etmenin anlamı yoktur; çünkü bunun berbat bir şey olduğu gün gibi ortadadır. Aynı şekilde, eylemi son derece “öngörülü bir zamanlama”yla “düşmanı kahredecek bir noktada” başlattıklarını iddia edenler de aynı ölçüde komik şeyler söylemiş olacaklardır; çünkü 2000 sonu itibarıyla Türkiye devrimci hareketinin bu boyutta bir çatışmaya hazır olduğunu söyleyebilmek için bizim bildiğimiz maddi dünyanın ötesinde bir yerde, düşler diyarında yaşamak gerekir.

Ama bütün bu tartışmalar, 2000 sonundan 2002’ye sarkan asıl soruyu yine de ortadan kaldırmaz. Asıl soru, o zaman ve şimdi, bu elverişsiz koşullarda köşeye sıkıştırılmak istenen devrimci tutsakların “ne yapması gerektiği”dir; bu, zehirli bir sorudur ve yanıtlanmadan geçilemez. Süreç üzerine türlü-çeşitli yorumlar yapılabilir, ama yukarıdaki soru yine de ortadan kalkmaz.

Cezaevlerindeki devrimcilerin ezici çoğunluğu, kendi aralarındaki derin bölünmelere karşın, genel olarak bu soruya doğru bir yanıt vermişlerdir. Daha ilk anda 30’a yakın devrimcinin kaybedilmesi şüphesiz çok ağır bir bedeldir; ama bu sorunun başka bir yanıtı da yoktur. Çünkü bu sorunun yanıtı “elverişli koşullar oluşana ve güçlü bir kitle hareketi yaratılana dek hücrelere gidip efendi efendi yatalım” değildir; böyle bir yanıt devrimci hareketin kendi gırtlığını kesmesinden başka anlam taşımazdı. Çünkü hayat böyledir. Hayatta bazı şeylerin yapılması (“devrimci kimliğin korunması” gibi...) “ahval ve şerait”e bağlı değildir; onu en

zor koşullarda bile olsa yaparsınız, yoksa kendi geleceğinizi ve var olma hakkınızı yitirirsiniz. Yöntemi tartışırsınız, bize göre de bu tartışılabilir; örneğin bugünden bakıldığında, “fiili direnişlerle başlayıp bütünlüklü bir ÖÖ’na tırmandırılan” bir eylem çizgisinin, yani devrimci tutsakların eski ortak çizgisinin kesinlikle daha doğru olduğu ortaya çıkmıştır. Aynı şekilde, direnişin sonraki sürecinde ölüm orucunun tek eylem biçimi olarak algılanmaması ve bu konuda kafa yorulması gerektiği yolundaki görüşlerimiz de bellidir. Ama bu tartışma, biçimle ilgilidir ve direnişle, direnme gereğinin özüyle ilgisi yoktur. Direniş hangi yöntemi izlerse izlesin, cezaevlerindeki devrimcilerin, kendilerini hücrelere tıkmak için gelen güçlere kapılarını açmak ve bazıları gibi poşetlerini hazırlayıp sevk arabalarına binmek durumunda değillerdi. Bu ise saldırı demekti, katliam demekti.

Beğenelim beğenmeyelim, 2000 yılının Aralık ayının gerçeği budur. Türkiye devrimci hareketi, yıllar ve yıllar süren basiretsizliği sonucunda gelip dayandığı noktada, elverişsiz bir savaşa zorlanmanın bedelini, bu genç insanların kanıyla ödemiştir. Ve “savaş” tuzu-kuru solcularımızın beklediği gibi; “iyi bir orakla iyi, kötü bir orakla kötü biçilen bir buğday tarlası değildir” (Clausewitz). şimdi yapılacak olan şey ise, artık bu güncelliği ve onunla ilgili tartışmaları da aşarak, daha derindeki soruna yönelmek ve aynı şeyleri aynı biçimde bir daha yaşamamanın nasıl mümkün olacağı sorusuyla ilgilenmektir. Yoksa, ayrıntılar üzerinde takılır kalırsak, bu ağır bedeli ödememize neden olan durumu ve onun önümüze çıkardığı özeleştiri ihtiyacını atlamış oluruz.

4- Devrimciler katliam ve sonrasıyla ilgili olarak kendileriyle hesaplaşmaladırlar

19 Aralık katliamının bir başka somut sonucu da, devrimci hareketin, “demokratik güçler” diye tanımladığı o şekilsiz yığınla kurmak istediği ilişkinin son derece problemlili olduğunun anlaşılmasıdır. “İnsanlık onuru” ya da “aydın namusu” gibi zaman zaman çok kayganlaşan/belirsiz kavramlar üzerinden kurulmak istenen bu ilişki, süreç boyunca beklenen düzeyde sonuç vermemiş, hatta zaman zaman düpedüz duyarsızlık noktasına kilitlenmiştir. Bu ise tepkilere yol açmış, özellikle devrimci hareketlerin tabanında ve katliam sürecinde büyük acılar çekmiş olan aileler cephesinde bu kızgınlık zaman zaman açık bir nefret düzeyine dek varmıştır.

Kanımızca, bu konuyla ilgili yaşadığımız sorunda her şeyden önce, bizim kendi sınıfsal/politik çerçevemizden uzaklaşarak ürettiğimiz “insanlık” gibi genelgeçer/belirsiz kavramların payı vardır. Yani asıl problem, bizdedir. Bizim

baktığımız yerden görünen, bu kadar yoğun bir vahşet karşısında okumuş yazmış insanların ayağa kalkıp isyan etmesi gerektiğidir. Böylece onlar, okumuş/yazmışlıklarının bedelini de içinden çıktıkları sınıfa/topluma karşı ödemiş olacaklardır! Soruna böyle bir yerden baktığımız için, kendi vicdanımızı ve korkunç öfkemizi herkeste olması gereken bir şeymiş gibi onların üzerine giydirdiğimiz için, çoğu devrimci sempatzana bu sessizlik anlaşılmaz ve iğrenç gelmektedir.

Oysa meseleye daha başka bir yerden, Marx'ın durduğu noktadan bakılırsa görülür ki aslında "insanlık" diye ne idüğü belirsiz bir olgu yoktur. Marksist yöntem böyle çok genel kategoriler üzerinden çalışmaz; o, meselelere başka bir yerden bakar. Ve oradan, bakıldığında mesele gayet basittir; dünyanın her yerinde ve her zaman diliminde, devrimci hareket ve onun eylemi/iradesi vardır. O irade ve eylem, politik hedefleri, programları, ilkeleri, kitlelere yayılan meşruiyetiyle bütün toplumsal yapıyı sarsar, zorlar, herkesi ve her şeyi dün durduğu ve durmaktan hoşnut olduğu yerinden oynatır. Böylece kendi çevresinde bir çekim alanı, bir tür "yörünge" yaratır. Ülkenin politik hayatının hesapdışı tutulamaz bir parçası olan ve düzenin krizini derinleştirerek kendi lehine bir meşruluk yaratan devrimci hareket, bu arada kaçınılmaz olarak o coğrafyadaki aydınların da önemlice bir bölümünü, dünden farklı düşünmeye ve davranmaya zorlar. Burada "insanîyet" ya da "onların bize üzülmeleri" gibi belirsiz kavramlar ve duygusal zeminlerden çok, çok daha sağlam olan "meşruiyet" kavramı ortaya çıkar. Bu, bizim, şu anda kendimize yüklediğimiz "tarihsel anlamda meşruiyet" kavramından farklıdır; burada sözü edilen, "pratik meşruiyet"tir ve bu durum toplumsal düzlemde hazır bir nesne olarak kendiliğinden mevcut değildir. Yani siz herhangi bir devrimci partiyi kurmak için ilk kez bir araya geldiğiniz o ilk toplantınızda bile tarihin akışı bakımından meşru bir yerdesinizdir; ama devrimci davanın kitleler gözünde meşru ve doğru gözükmesi sorunu başka bir şeydir; bu, ancak kurduğunuz organizasyonun çaba ve eylemine bağlı bir sonuç olabilir.

Yani, genel olarak kitlelerle ama özel olarak da küçük burjuvazinin çeşitli kategorileriyle kurulacak olan ilişki mutlaka "güç" kavramı üzerinden yürür. Lenin'in defalarca ifade ettiği ya da Rosa'nın "çoğunluktan taktiğe değil, taktikten çoğunluğa gidilebilir" sözleriyle vurguladığı bu gerçeği 2000'ler Türkiye'sinde tersyüz edip kendimizi "destek dilenir" duruma düşürmek devrimci tutumdan çok uzaktır.

Kısacası, devrimciler, dışlarındaki güçlerden, özellikle de aydınlardan söz ederken, kendi performanslarıyla yaratmaları gereken bir duyarlılığın önceden hazır olmasını bekleyemezler.

Bütün bunlara rağmen, “insana özgü duygular” ya da “vicdan” gibi kategorilerden söz edilemez mi? “Akli başında” bir insanın vahşi bir cinayet karşısında birazcık kıpırdanması gerektiği düşünülemez mi? Elbette düşünülebilir. Ama burada bile son yirmi yılın iktisadi/sosyal/ideolojik formlarına ciddi şekilde ele almak ve biraz da “aynaya”, yani kendi hatalarımıza bakmak gerekir. Yaşanan uzun süreli deformasyon ve devrimci hareketin yitirdiği güven pozisyonu bu ülkede çok şeyi yerinden oynatmıştır. Örneğin birazcık ilgili herkes, bugün TMMOB’tan Tabib Odaları’na ve Baro’lara dek bütün geleneksel “demokrat” kurumlardaki görünürdeki “sol” etkinliğin bu meslek gruplarındaki genel eğilime denk düşmediğini bilir. Bu kurumların çoğunda “adet olduğu üzere” sol eğilimli yönetimler vardır belki ama aslında üye yapısı böyle değildir. Çünkü “aydınlar” dediğimiz genel kategorinin belkemiğini oluşturan bu meslek grupları son yirmi yılda büyük bir çürümenin içinden geçmişlerdir ve en önemlisi ülkenin yeni ideolojik formları oligarşi tarafından oluşturulurken ve devrimci hareket olup bitenlere müdahale edemezken, bu kesimlere “demokrat” olmanın tehlikesiz kanalları da açılmıştır. “Şeriat karşıtlığı”, fazla ileri gitmeyen “çevrecilik” ya da eyleme dönüşmeyecek türden “düşünce özgürlükçülüğü” gibi kısmen açık kanalların dışında kalan bölge ise risk alanıdır. Böylece süreç içinde yaratılan bir oto-kontrol mekanizması, 169. maddeden yargılanma riski içeren “düşük kaliteli” aydın tipini iyot gibi açığa çıkarıp hedef tahtasına yerleştirirken, geriye kalan geniş kesimin vicdanlarına “susturucu” takılabilmesini olanaklı hale getirmiştir.

Devrimci hareket, bütün bu olup bitenleri görmezlikten gelerek boş umutlara ya da bu umutlarının boş çıkmasından kaynaklanan öfke nöbetlerine kendini kaptıramaz; az çok soğukkanlı bakıldığında mesele gayet açıktır çünkü; artık kendiliğinden bir “uyanış” yoktur ve olmayacaktır. Devrimci hareket, ülkenin kaderine el koymadıkça, kendi dışındaki güçlerden pozitif bir çıkış bekleme hakkına sahip değildir.

Sınıf cephesine geldiğimizde de durum az çok aynıdır. Aralık-Şubat sürecinde, işçi sınıfı “hücreleri parçalamak” için Edirne yollarına düşmüş ve fakat yolda “hain sendikacılar” tarafından engellenmiş değildir. Sınıf, açıkçası bu olayda tepkisiz kalmış ya da en azından kendi ekmeğinin ufkundan sıyrılarak “varsayılan” düzeyde bir tepki üretmemiştir. Esasen bunu söylemek bile saçmadır; çünkü dünyanın hiçbir yerinde işçi sınıfı devrimci bir önderlik tarafından politize edilerek harekete geçirilmedikçe böyle bir tepki ya da eylem koymaz. Kaldı ki, sınıfın bugün en kötü türden sol maskeli bürokratlaşmış sendikacıların etkisi altında olması da devrimci hareketin güç ve irade eksikliğinin doğrudan sonucudur. Tabii, özellikle EMEP gibi bazıları sınıfın böyle akıllı uslu bir şekilde

“kendi işiyle” uğraşiyor olmasından pek memnun olabilirler; cezaevleri kan gölüne dönmüşken onların “maceracı sol”u umursamayıp “kendi ekmek davaları”nın dışına çıkmamalarını kutsayabilirler; ama doğrusu bu, yapamadığımız bir şeyden ötürü utanç değil sevinç duymamız anlamına gelir ki, son derece yüz kızartıcıdır.

Oysa durum çok açıktır ve aynı açıklıkla ifade edilebilir; perspektiflerini ve bakış açısını daraltarak yerelciliğe/nesnelciliğe teslim olan Türkiye devrimci hareketi, işçi sınıfı ve ezilen kesimlerle kendi arasındaki bağları zedelemiş, yaklaşık yirmi yıldır adım adım uygulanan yeniden biçimlendirme/restorasyon planına müdahale edememiş ve bunun sonucunda gelişen yeni ideolojik hegemonyayı kıramamıştır. Ödenen, bunun bedelidir. Kendi gündemiyle sürece müdahale edemeyen, tepki üretici bir yerden yürüyen ve dolayısıyla “kendine” eylem yaparak yürüyen sol, bunun cezasını “kendine eylem” alanında da atıl kalarak ödemiştir.

Hiç şüphemiz yok, bugün bu krizden çıkış yolu tabii ki bulunabilir, bulunacaktır; Türkiye devrimci hareketinin birikimi de bunun için aslında yeterlidir; ancak çıkışın yolu, krizin faturasını bizim geriliğimiz yüzünden o koltukları işgal eden sarı sendikacılara kesmek değildir. “Şu radikallerin defteri dürülse de güzel güzel sendikacılık yapsak” diye mırıldanıp duran bu cürufun suçları elbette sabittir; ama sendikaları da gerçekten sendika yapacak bir dalgayı yaratmamış olmak, tarif edilmez bir başka suçtur ve o suç başkalarının üzerine yıkılarak asla hafifletilemez.

Sonuç olarak söylendiğinde, politika, “yakınma” kavramını tanımaz ve taşımaz. “İcraat” makamında oturanlar, “şikayet”te bulunma hakkına sahip değillerdir; onlar kendi işlerini iyi yapmakla yükümlüdürler, kendi dışlarındaki güçlerin tutumlarını tartışarak bir yere ulaşmaları da imkânsızdır.

5- Bugünkü durum bir günde oluşmamıştır ve kapsamlı bir çözümlemeyle anlaşılabilir

Bütün bu saptamalardan sonra varmak istediğimiz ve varacağımız yer, işte tam da bu “köklü” değişiklik ve “köklü” kavrayış meselesidir.

Son dönemin moda kavramlarından olan “tretman” sözcüğü belki burada işimize yarayabilir. İlk bakışta salt hapis haneye özgüymüş gibi görünen ve Osmanlıca’da “ıslah” sözcüğüyle karşılanan “tretman” kavramı, “kurallara uygun davranış”ın “cezalandırmama” yoluyla ödüllendirilmesini içeriyor. Bunun politik jargondaki “sopa-havuç” diyalektiğine denk düştüğü söylenebilir belki ama tam olarak değil; “tretman”, daha çok “Pavlov” deneyine yakın bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye'nin son 20 yılı bakımından düşünüldüğünde, salt cezaevlerine değil, aslında daha çok topluma ve sola dayatılan bir "tretman"dan sözdebiliriz ve bu kavram "tolerasyon/katlanılabilir muhalefet dozu" tanımlamalarıyla bir ve aynı şey haline gelmiştir. 19 Aralık bir cezaevi operasyonu değil, bir toplumsal dehşet yaratma projesidir derken kastettiğimiz de budur. 1980'lerden beri devam eden restorasyon ve solu etkisizleştirme süreci 2000'lerin başında daha net olarak sonuçlarını vermiş, 60'lı yıllardaki biçiminden daha değişik özellikler gösteren suni-denge, büyük bir medya manipülasyonunun eşlik ettiği şiddet dalgalarıyla yeni bir tarzda inşa edilmiştir.

Daha önce söylediklerimizin tekrarlanması pahasına da olsa, biraz geriye dönüp 80'den bu yana geçen sürece bir bakarsak, bugün olup bitenlerin ve "tretman" kavramının derin kökleri olduğunu görürüz. 1945 sonrasında kurulan yeni-sömürgeci gizli-işgal modelinin tıkanma noktasında gündeme gelen 1980 darbesi, asıl olarak 83 sonrasında başlatılan bir restorasyon sürecinin de başlangıcıdır. Dünyadaki yeni emperyalist politikaların devamı olarak başlatılan yeni ekonomik-sosyal politikalar, sosyal-Darvinizmin kapılarını da ardına kadar açarak bunun üzerine inşa edilen yeni ideolojik formlarla birlikte, artık 60'lardakine benzemeyen bir yoldan giderek yeni dengeleme/yedekleme yolları bulabilmiş ve devrimci güçlerin ezildiği koşullarda, bunları kalıcılaştırmıştır. 90'lara doğru geldiğimizde artık karşımızdaki geçici bir kandırma ya da basit demogoji değil, oturmuş bir "yeni düzen"dir. Büyük ve kaygan bir para kütesinin düzensiz akışı, değişen üretim modelleri üzerine kurulan bu siyasi/ekonomik düzen, "tümüyle kaybetmişler" dışında bütün sosyal tabakaları etkileyen yeni bir illizyon oluşturmuş, sonuçta, ne olursa olsun, yarattığı ideolojik deformasyonla birlikte milyonlarca insanı yeniden ekonominin "kenar"ında toplayıp yaşamlarını orada "bir biçimde" idame ettirebilmelerini sağlamıştır. Üstelik zaman zaman gelen krizler de (bizim tarafımızdan derinleştirilmediği için) bu genel politikayı çöküntüye uğratmamıştır. Daha doğrusu her "kriz", yeni bir krizi üreterek gelişmiş, böylece bir tür "yabancılaştırma" yoluyla birbirini izleyen krizler girdabında görüntüsel bir "dinamizm" atmosferi yaratılmıştır. Çünkü nihayetinde bu kaygan ortam, sürekli krizin her yeni aşamasında klasik iktisadın bilmediği yeni "ayakta durma" biçimleri de üretmiş, en azından bunu başarabilen sınırlı sayıdaki "örnek" üzerinden çürüme ideolojisinin yeni versiyonlarını ortaya çıkarmıştır. Bu ise, "insanın düşüncesi onun maddi hayatının yansısidir" biçimindeki tezin kaba-kolaycı yorumlarının ne kadar geçersiz olduğunu yeniden ve yeniden kanıtlarken, yoksullukla devrim arasında dolaysız ilişki kuran boş gevezelikleri açığa çıkarmış, "devrimci iradenin müdahil olmadığı" süreçlerden

yalnızca “çürüme” sonucunun çıkacağını göstermiştir.

“Böylece sistem, ciğerlerindeki kansere rağmen dıştan bakıldığında damarları şişkin, kanlı canlı bir organizma gibi görünmekte ve bu ‘canlılık’ büyük rant sahiplerine çıkar sağlarken, daha alt tabakalara ise yedekleyici bir ‘illizyon’ biçiminde yansımaktadır.” (ÖB, 4. Sayı)

Kısaca özetlendiğinde, durum budur.

Reel sosyalizmin çöküşü de tam bunların üstüne gelmiş, işçi sınıfı dahil bütün sosyal tabakaları derinden etkileyen yeni bir durum, geçmişten farklı yedekleme ve pasifikasyon biçimleri yaratmıştır. Çünkü bu “çöküş”, mevcut düzenin “alternatifinin var olabileceği” fikrine ağır bir darbe vurmuş, kamusal davranış ve örgütlülük geleneğini ciddi biçimde zedelemiştir.

Kalıcılaştırmış baskı koşullarında yaşanan bütün bu gelişmeler, geniş ve verimli bir zemin yakalamış, sınıf atlama rüyası, “alternatifsiz düzen” yanılısamayla birleşerek ağır bir politik pasifikasyona yol açmıştır. Bütün eski “değer”leri törpüleyerek yeni “yükselen değerler”i piyasaya süren sistem, bu arada yeni bir ideolojik hegemonyayı da inşa etmiş, 2000’lerin “deforme insanı”nın temellerini atmıştır. “Altta kalanın canı çıksın!” deyiimiyle ifade edilebilecek bu ideolojik form, zamanla yerine oturmuş, sık sık zora ve şiddete başvurmasının da varlığıyla, halkın “temsili demokrasi”yle olan bağlarını zayıflatarak, merkeze büzüşmüş olan burjuva politikasını hayatın tek kutbu haline getirmiş, devrimci sonuçlara yol açmadığı için problem teşkil etmeyen bir “çürüme” hali bütün ülkeye hakim kılınmıştır.

Sonuçta, her an her şeyi ezebilecek bir şiddet aygıtının ağır baskısı altında kurulan çarpık siyasal sistem, -onunla hesaplaşacak bir kuvvet mevcut olmadığı sürece!- toplumsal düzenin tek bir tuğlasının bile yerinden oynamayacağı fikrini pekiştirip bir saplantı haline getirmiş ve toplumsal muhalefetten kopuşu bir “akıllı olma” biçimi haline getirmiştir.

“Devlet kurumlarına olan güvenin tarih boyunca hiç olmadığı kadar zayıfladığı bir dönem yaşandığı halde, ‘yönetilenlerin’ pekala ‘yönetilebildiği’ bir durum, böyle bir yoldan yaratılabilmıştır: ‘Yönetenlere’ duyulan güvensizliği, ‘yönetilenlerin’ kendi kendilerine duydukları güvensizlikle dengeleyerek...” (agy)

Bütün bunlar, devletin şiddet makinesinin olağanüstü düzeyde büyütülüp organize edilmesiyle birlikte yürümüştür. Şiddet aygıtı, konsantre edilmiş birimlerle muhalefetin çeşitli güçleri üzerinde “gerektiği kadar güç” uygulayabilecek bir yoğunlaşmaya sahip kılınmış, “tehlikeli” uçlar büyük bir gaddarlıkla ezilirken halk kitlelerinde ise “her köşede hazır ve nazır” bir şiddetin frenleyici etkisi oluşturulmuştur. Böylece korku, daha pasifize edici bir başka “insanlık hali” olan “sürekli kaygı” ya dönüşürken, kitlelerde açık bir geri çekilme psikolojisi ortaya

çıkılmıştır. Sık sık tekrarlanan uluslararası haydutluk gösterileriyle de desteklenen bu “alternatifsiz zorbalık”, sokaktaki insanı, “en garantili konum” olan “hareketsizlik” noktasına sıkıştırmış, devrimci hareketin kitlelerle ilişkisinde başka bir açmaz noktası yaratmıştır. Bütün Ortadoğu coğrafyasını etkileyen Kürt geri çekilişiyle de verimli bir ortam yakalayan oligarşi, böylece bugünkü noktaya varmış, Türk siyasi tarihinin en çapsız kadroları en geniş çaplı katliamları düzenleyebilir, en kapsamlı uşaklık anlaşmalarını imzalayıp dayatabilir hale gelmiş ve de böyle bir hareket alanına sahip olmuştur.

6- Köklü değişiklik, devrimci iradenin kapsamlı müdahalesini gerektirmektedir.

Şüphesiz bu siyasal durumun iktisadi/sosyal zeminleri çok zayıftır; başındanberi zayıf olmuştur ve eğer uygulanabilmişse bunu tamamen devrimci hareketin basiretsizliğine borçludur. Esasen, “sistemin hiçbir zaman tam olarak oturmaması” da bu işleyişin mantığının özünü oluşturmaktadır; çünkü onun beslendiği asıl kaynak, yaşanan bu “sürekli kriz” halidir. Zaten artık kapitalist dünyada hiçkimse “krizin sona erdirilmesi”nden söz etmemektedir; bunun yerine geçen kavram birlikte yaşamaya mahkûm oldukları “krizin yönetilmesi”dir. Yeni iktisadi kuramın özü, ekonominin sürekli olarak çöküşler ve “ayarlar”larla birlikte yaşaması ve bu kargaşa içersinde sermayenin olağanüstü düzeyde merkezileşmesidir. Türkiye’de olan da bundan çok ayrı değildir. Akıllara sığmayacak miktarlardaki borçlanmalar ve inanılmaz risk oranları üzerinden yürüyen ekonomi, her sabah yeni bir kriz olasılığına uyanmakta, bu güvensiz ortam ise yeni ve gözü kara hırsızlara vurulan “operasyon”(!) darbeleriyle birlikte her geçen gün tekellerin dünyasını daha da sadeleştirmektedir. Geçtiğimiz yirmi yıl boyunca eski feodal güç odaklarının burnunu yeterince sürtmüş olan tekelci burjuvazi, bu kez de oligarşik yönetim içindeki yeni bir sadeleştirme işlemini hayata geçirmektedir.

Yani burada, sistemin bir türlü yerine oturmaması, bir kusur değil tam tersine gerekliliktir; bu güvensiz durum ekonomik anlamda bir “Darvinizm”i işlerlikte tutmakta, bir yandan ortam ayıklanırken öte yandan “sürekli kriz/sürekli hareket” gibi hiçbir iktisat kitabında yazmayan tuhaf bir ekonomik canlılık biçimi korunmaktadır. Bu durumu anlayabilmenin tek yolu, işin içine bizim pozisyonumuzun da katılmasıdır ki zaten her şeyin püf noktası da odur. Çünkü bütün bu karışıklık, sistem karşıtı güçlerin zayıflığını veri olarak hükmünü sürdürmekte, devrimci müdahalenin yokluğuyla var olabilmektedir.

Elbette bu olup bitenler ezilen sınıflar cephesinde olağanüstü bir yoksullaşma anlamına gelmektedir. Ama bu durumun alt tabakalarda kendiliğinden bir devrimcileşme hali yarattığı, yaratacağı da söylenemez. Ne kadar artarsa artsın, genel yoksullaşma, kendiliğinden bir devrimcileşme yaratmayacaktır, dünyanın hiçbir yerinde de yaratmaz; çünkü her şeyden önce çöküntü, devrimci bir müdahaleyle derinleştirilmemişse eğer, bir süre sonra sistem, kendi onarım mekanizmalarını yaratmakta, daha doğrusu yeni bir çöküntüyle kendini aşmaktadır. Böylece çöküntüler çöküntüleri izler ve her şey bir karmaşaya boğulurken her yeni dönemin alt tabakalara umut veren yeni geçim/yükselme kapıları belirlemekte, mevcut rezilliği alternatifsiz bir durum olarak kabullenmiş bulunan sokaktaki insan, “yeni durumda ne yapabileceği”, “vaziyeti nasıl kurtarabileceği” üzerine kafa patlatmaya başlamaktadır. Bu, düz bakıldığında kolay anlaşılır bir şey değildir; “umutsuzluk” ve “alternatifsizlik” faktörlerini hesaba katmadan yapılacak salt-iktisadi bir çözümlenme, bizi bir adım bile ilerletmeyecektir.

Dolayısıyla, devrimci bir müdahalenin olmadığı koşullarda, iktisadi krizlerin büyük patlamalara yol açacağını, bu patlamaların da devrimci harekete ivme sağlayacağını düşünmek, yakın gelecek bakımından hiç gerçekçi görünmemektedir. Yaklaşık 30 yıldır bütün politikalarını ve umutlarını “krizin yoğunlaşacağı bir anı kollayarak o ana kadar hazırlanmış bulunan örgütlü güçleriyle ayaklanıvermek” biçiminde oluşturan geleneksel sol anlayış, her seferinde hüsrana uğramıştır ve uğrayacaktır. “Genel grev ve genel direniş” çağrılarıyla “hazırlanacak olan” örgütlü güç, her seferinde ezilecek ve “Kışlık sarayın kuşatılması” projesi her seferinde başka bir bahara ertelenecektir; çünkü bu projenin kendisi yanlıştır, daha da vahimi imkânsızdır.

Tarihin en kötü hükümeti tarafından “yönetilen” Türkiye’de tabii ki krizlerin toplumsal çalkantılara yol açması düşünülebilir, bu çalkantıların devrimci güçleri beslemesi de teorik olarak mümkün görünmektedir. Ama yeniden söylüyoruz, durum yalnızca “teorik olarak” böyledir. Kendi yapmamız gereken işi “hayatın akışından” beklemenin saçmalığı bir yana, bu beklenti bir başka gerçeği de unutmak anlamına gelmektedir: Kriz ya da herhangi bir TİS dönemi, toplumsal çalkantılara yol açsa bile, ki açmaktadır, bu çalkantı içindeki emekçi kitleler, devrimci örgütlere karşı da bir güven problemi yaşamaktadırlar ve onları kendi eylemlerine büyük bir arzuyla çağırmamaktadırlar. Yani bu tepkilerin de kendi içinde ve kendi dar amaçları çerçevesiyle sınırlı olarak yaşanıp boğulması olasılığı şu andaki en güçlü olasılıktır; çünkü asıl mesele her ne türden bir “kriz” yaşanıyor olursa olsun, bizim bu olup bitenlerin neresinde durduğumuzdur.

7- Nesnelci siyasetin aşılması ve bütünsel-merkezi tarza dönüş asıl sorunumuzdur

Tam bu noktada, 2002'nin başında, artık vardığımız yer ya da 19 Aralık katliamının sonuçlarının bize gösterdiği gerçek, kendimizle yüzleşmekten ve bir devrimci yenilenme yolu bulmaktan artık daha fazla kaçınamayacağımızdır.

Bütün bu olup bitenler, dışsal faktörler ne olursa olsun esas olarak devrimci hareketin aymazlığı koşullarında olup bitmiş ve esas imkânlarını devrimci iradenin basiretsizliğinden almıştır. Dünyada ve Türkiye'de yaşanan sürecin olumsuzluklarının hiçbirini reddetmiyoruz; ama biz kendimizden, kendi yapmadıklarımızdan/yapamadıklarımızdan söz ediyoruz ve bu noktada bahanelerin arkasına sığınamayız. Hareketimizin düşüncesinin ruhu anlamına gelen "bütünlüklü-merkezi müdahale" fikrini uzun süredir terkederek lokalizme/kendiliğindencilığe teslim olmuş olan (silahlı ve silahsız) devrimci güçler, son yirmi yıldır gözlerinin önünde olup bitenleri anlamak ve müdahale etmek konusunda sınıfta kalmışlar ve parçalar üzerinden yürüyen umutsuz bir sürecin, nesnelci/kendiliğindenci bir politikanın parçaları olmuşlardır. Burada mesele basit anlamda silahlı mücadele ya da başka biçimler sorunundan çok daha derindir; asıl sorun devrimci güçlerin süreci kavramakta ve ona bütünlüklü bir anlayışla müdahale etmekte gösterdikleri basiretsizliktir. THKP-C tarzı/ideolojisi diye tarif edilen durum, onun lafızlarını, bazı konulardaki -hâlâ geçerli olan- tanımlarını çoktan aşmış, esas olarak onun devrimci mücadeleye bakışını, bütünlüklü ve merkezi müdahale anlayışını ve en önemlisi de bağımsız iradesini anlatır olmuştur. Bir bütün olarak Türkiye devrimci hareketinin içine saplandığı nesnelcilik/lokalizm çamuru ise bunun tam tersidir ve bu anlamda ucu Ne Yapmalı'ya dek giden çok eski bir tartışmanın taraflarından birine, Raboçaya Dyelo'ya denk düşmektedir. Bazen büyük bir saflık -ya da kurnazlıkla!- salt ekonomizm ve sendikalizmle sınırlanan kendiliğindencilik, gerçekte bundan daha geniş kapsamlı bir ideolojik tutumdur ve esas olarak "dayatılan sürecin arkasından sürüklenme" halini ifade eder; ki bunun pratikteki görünümü, "yerelcilik"le "tepkici"liğin garip bir karışımıdır.

Bugün azıcık samimi hiçbir devrimcinin reddedemeyeceği gerçek, bundan ibarettir. Tabii ki başlangıçta bu gerçek kendisini çok çarpıcı biçimlerde göstermemiş ve devrimci hareket uzun süre aldatıcı görüntülerle oyalanmıştır. Zaman zaman görülen sınırlı kitleleşme imkânları, Kürt hareketinin getirdiği dışsal canlılık biçimleri, gerçeğin üstünü örtmüş ama bir yandan da derinden derine işleyen süreç kendi hükmünü sürdürmüştür. Ve nihayet, 2000'e

gelindiğinde devrimci güçler politik etkinlik anlamında fiilen bir “varlık-yokluk” noktasına dayanmışlardır. Cezaevindeki devrimcilere uygulanmak istenen izolasyon, aslında onlardan çok önce devrimci güçlere uygulanmış ve işin doğrusu, toplumsal deformasyonla azgın şiddeti birleştiren oligarşi bu amacında hatırı sayılır ölçüde başarıya ulaşmıştır. “Tolere edilebilir” ve “kontrol edilebilir” bir noktaya dek geriletılarak marjinalize edilen devrimci güçler sürecin etkisiz unsurları haline getirilmiş ve “gündem yapıcı” noktadan “gündemin arkasından sürüklenen” bir noktaya savrulmaları sağlanmıştır. Bu manzaranın en karakteristik unsuru ise, olguların bizim dışımızda, bizim müdahale edemediğimiz bir seyir içinde gerçekleşmeleridir.

8- Devrimci hareketin bugünkü kuşağının yıpranışı geçici önlemlerle giderilemez

Bütün bu olup bitenlerin (özellikle 19 Aralık’la başlayan sürecin) Türkiye devrimci hareketi bakımından özgül sonucu ise, bugünkü sempatizan kuşağının korkunç bir acıyla ve acizlik duygusuyla ezilmesi, ağır yaralar almasıdır. Tarihte hiçbir devrimci kuşak, yoldaşlarını katleden aygıt karşısında bu kadar derin bir çaresizlik içine düşmemiş, M. Çayan’ın sözünü ettiği şu “vurduğu yerden ses getiren örgüt” ihtiyacı bu kadar yoğun bir biçimde kendisini ortaya koymamıştır. Kendi parçası olduğu devrimci hareket dahil solun bütününün süreç karşısındaki etkisizliği hiçbir devrimci sempatizan kuşağını bu ölçüde bunaltmamıştır. İlk anlarda olayların sıcaklığıyla üzeri örtülen bu sıkıntı, giderek daha zehirli filizler verecektir.

Oligarşinin katliamla yaratmak istediği toplumsal dehşet duygusunun yalnızca kitleler üzerinde etki yapacağını, bunun aynı kaynaktan beslenerek gelen devrimci sempatizan kuşakları etkilemeyeceğini varsaymak, ciddi bir “safılık” ve ahmaklıktır. Asıl problem buradadır; 20 Aralık sabahında ve sonrasında hangi siyasi akımdan olursa olsun hiçbir devrimci, sergilenen vahşetten ötürü “korku” duygusuna kapılmamış, tam tersine bu hayasızca saldırı karşısında büyük bir isyan duygusuna boğulmuştur. Bugünkü sorun ise “korku” değil, saldırıya ciddi bir yanıt verilememiş olmasından kaynaklanan “güven” sorunudur. Eğer giderilemezse, kalıcı olacak olan da budur ve tehlikelidir.

Yoksa oligarşi, yapısı gereği kanlı bir kurumdur ve bu ülkedeki devrimciler ölümün yaptıkları işin “sermayesi” olduğunu bilirler; örneğin 70’ler boyunca her gün beş-on devrimcinin cenazesini kaldıran insanlar, bir “güven” problemi yaşamamışlardır; çünkü onlar ertesi gün “bir şeyler yapılacağını” bilmekteydiler.

Oysa 19 Aralık vahşetiyle karşılaşan bugünkü devrimci kuşak, aynı yürek ferahlığına sahip olamamıştır. Çünkü hayat, böylece bir çırpıda devrimci hareketin (dergi manşetlerinde görünmeyen) gerçek manzarasını da ortaya çıkarmış, özellikle genç insanlarda derin bir kaygıya yol açmıştır.

Hatırlanacaktır, bu insanlar asla yalın ya da ürkek olmadıklarını 19 Aralık katliamından sonraki ilk günlerde Taksim gösterilerinde ortaya koymuşlardır, hatta savaşmak için geldikleri gösterilerden sakın sakın ayrılmak onları rahatsız bile etmiştir; yani kitle hareketinde daha sonra ortaya çıkan gerileme yalnızca bu faktörle ya da “yorgunluk” gibi şeylerle açıklanamaz. Bu, polis önlemlerinin filan da ötesinde tamamen bir atmosfer sorunudur ve zaten kaygı verici olan da bu atmosferin zehirli havasıdır. Yoksa insanlar, (hepimizin bildiği şeydir) eğer bir güven atmosferinde yaşıyorlarsa hiçbir biçimde korku duymaksızın başlarına gelecekleri bile bile sokağa çıkarlar; çünkü onların duyduğu asıl kaygı üzerlerindeki şiddetten değil, “yaptıklarının anlamı” konusundaki güvensizliklerinden ve şüphelerinden kaynaklanır.

Bu insanlarla saldırıya karşı cezaevlerindeki devrimcilerin gösterdiği kahramanlık üzerinden de ilişki kuramayız; bu, kurban olarak seçilenin “postunu kolay kaptırmaması” anlamında çok önemli ve gelenek yaratıcı bir tavidir. Ama bugün devrimci olmak isteyen insanla “nasıl şereflice öldüğümüz” üzerinden değil, güç üzerinden ilişki kurabiliriz. Çünkü o, çok saygı duyduğu ağabeylerinin nasıl öldüğü ve kendisinin de öyle bir durumda nasıl onurlu davranması gerektiği üzerine bir bilgiyle yetinmeyecek, bizden daha fazlasını, düşmanı nasıl yenmeyi düşündüğümüzü soracak, bu zeminden bir güven arayacaktır.

Kısacası, önümüzdeki olgu karmaşıktır ve yalnızca devrimci hareketin kitlelerle ilişkisi bakımından değil, onun kendi insan malzemesi bakımından da ciddi riskleri barındırmaktadır. Asıl problem, biz çözmedikçe orada durup duracaktır. Ülke tarihinin en büyük vahşetini yaşayan bugünkü kuşak ve gelecek kuşaklar, şu andaki direniş nasıl biterse bitsin, olup bitenleri tamamen unutamayacak ve her zaman kafasında sorularla dolaşacaktır.

Bu devrimci kuşak, aslında yaşadığı sıkıntıları bir arayışa dönüştürme kapasitesine de sahiptir. Ancak hemen not düşülmeli; onların yaşadığı derin acı, artık mevcut karşı-devrimci terörün öbür uçtan azıcık dengelenmesi yoluyla da tamamen giderilemez. Çünkü sorun bu değildir. “Yanıt” derken kastettiğimiz de bu değildir.

Asıl sorun daha derinde bir yerdedir ve aklı başında her devrimci artık bunu sezmektedir. Bugünün asli sorunu, devrimci gücün, hayatın ihmal edilemez, gözardı edilemez bir parçası kılınmasıdır. Bu ise, deyim yerindeyse “aspirin”le

çözülemez ölçüde köklü bir sorundur ve teorik-ideolojik-politik bir müdahaleyle, bir devrimci yenilenmeyle üstesinden gelinebilecektir. “Katliamın hesabını sormak” bu perspektif içinde yalnızca bir ayrıntıdır; asıl önemli olan ise, bu ülkeyi kimsenin babasının keyfine göre işler yapamayacağı bir noktaya taşımak, bunun için devrimci iradenin gücünü ve eylemini diğer kefeye koymaktır. “Devletin yüzünü açığa çıkarmak” da aynı biçimde bilinen anlamını yitirmiştir; bugünün ve geleceğin derdi artık tamamen yüz­süz hale gelmiş olan oligarşik diktatörlüğün “yenilebileceğini” göstermek ve kitlelerle aramızdaki zedelenmiş bağları yeni bir yoldan onarmaktır.

“Bedel ödedik, bedel ödeteceğiz” sloganının gerçek ve son derece acı verici anlamı da işte budur. Yanlış bir yoldan yürüyerek kan kaybeden ve kendisini zayıflatan devrimci hareket, bunun “bedel”ini ödemiştir. Çok daha açık ve anlaşılır biçimde söyleyelim: Bu bedeli, başka herhangi bir yerde değil, hapishanelerde ödemiştir. Bunları söylemek ağırdır, acı vericidir ama mutlaka söylenmelidir: Son yirmi yıldaki günahları ve basiretsizlikleri sonucunda dibe vurma noktasına gelip dayanan devrimci hareket, bu durumun bedelini kendi çocuklarının kanıyla ödemiştir. Bu anlamda 19 Aralık ve sonrası ne kadar kahramanlık destanıysa o kadar da trajedir.

Dolayısıyla, karşı tarafa “ödetilecek” olan “bedel” de artık fiziki bir anlam taşımamaktadır; devrimci hareket kendisini onardığında, “evet böyle bir parti var!” diye ayağa fırlayıp sürece damgasını vurduğunda ancak o zaman gerçek bir “bedel” den söz edebiliriz.

Bugün Türkiye’de hiçbir siyasi yapı ne genel olarak solun durumundan ne de kendi performansından hoşnut olduğunu (siyasi iddiasıyla çelişmeksizin) söyleyemez. 19 Aralık, bu anlamda, iddiaları boşa düşüren yanı sıra büyük bir sarsıntı yaratmıştır.

Aynı şekilde, bugün Türkiye’de yönetsel konumdaki hiçbir devrimci, akşamları yatağına huzur içersinde uzanamaz, “ben işimi iyi yaptım” diyerek olup bitenleri “savaşın doğal seyri”ymiş gibi gösteremez. Bunlar tamamen uyduruk laf yığınlarından ibaret kalır ve kimse tarafından da ciddiye alınmaz.

Üstelik cezaevindeki devrimcilerin insanüstü direnişi de ekstra puanlarla bu açığı kapatmaz. Devrimciler, siyasal olarak yenilmemişlerdir ve yenilmeyeceklerine olan güvenimiz tamdır. Ama genel devrimci mücadele süreci içinde “hapishanede devrimci kimliğin korunması” sorunu, esasında bir devrimci hareketin “görevler” listesinin (rastgele bir laf edersek) yedinci-sekizinci sırasındadır. Listedeki asli görevler konusunda sınıfta kalınmışsa, alt sıralardaki görevlerin yerine getirilmesiyle övünmemiz de çok anlamlı olmaz.

Türkiye devrimci hareketi artık (devrim davasının öznesi ve öncüsü olmak anlamında) “devrimci olmak”la (ahlaki bir konumu korumak anlamında) “devrimciliği sürdürmek” arasındaki temel farkı yeniden tartışmak ve bu hesaplaşmayı yapmak zorundadır. Ancak böyle bir hesaplaşma, ortaya yeni bir kimliği çıkaracaktır ve derdimizin devası da o kimliktedir.

9- Türkiye devrimci hareketi içinde bulunduğu krizi aşabilecek potansiyele sahiptir

Değerlendirmemizin başındanberi çizdiğimiz tablo, asla karamsar değildir. Evet, rahatsız edicidir, sıkıntılıdır ama karamsar değildir.

Türkiye devrimci hareketi, bugün bir kriz içindedir ve bu kriz 19 Aralık tarihiyle doğrudan bağlantılı değildir; katliam bu konuda olsa olsa bir ayna görevi görmüştür. Söz konusu olan daha derin ve köklü bir olgudur; dolayısıyla çözüm yolu da derinlikli bir çözümlenmenin sonucu olacaktır. “Devrimci yenilenme”den kastımız işte budur. Artık Türkiye’nin hiçbir “idare-i maslahatçılık” biçimiyle kaybedecek zamanı yoktur. Artık Türkiye’nin sonsuz ve sınırsız bir sabrı yoktur, “devam ettirilen konular” anlamındaki “devrimcilik” ve “örgütlülük” biçimlerine de ihtiyacı yoktur.

Aslında, içinde bizim de yer aldığımız Türkiye devrimci hareketi, bugünkü durumu aşabilecek kapasite ve birikime de sahiptir. Krizi aşmanın yolu ise, “Amerika’yı yeniden keşfetmek” filan değildir. Belki bazılarında paradoks gibi görünecek ama yapılması gereken şey, yönümüzü geleceğe çevirirken önce durup geçmişe, 70’lerin başındaki o genç adamın, Mahir Çayan’ın “ne yapmak istediği” sorusuna bakmak, işe oradan başlamaktır. Orada gizlenen yanıt ise, hiç de sanıldığı gibi “eskimiş” değildir. Çünkü o yanıt, yazılıp çizilmiş olanlarda, kavramlarda ya da “o güzel atlara binip gitmiş olan”ların kahramanca anılarında değildir.

Ne kahramanlık ne cesaret! M. Çayan ve THKP-C deneyimi, bütün bunlardan da önce, bir müdahale ve siyaset biçimidir. Ayrıntıların hepsi atlandığında bile geriye kalan asıl unsur, bir “çita yüksekliği”dir. Onun siyasal belgelerinin hiçbirinde şu yüz kızartıcı “karınca sabrı”na ya da “yerelci” edebiyata rastlanmaz. Akşam haberlerini sabah sol jargonla yorumlayan sosyalist makaletörlerin “kitleleri bilinçlendirme” çizgisi bu siyasal metinlerin en çok alaya aldığı şeydir. Çünkü o, bir ufuk çizgisidir; belli bir yükseklikten aşağıya düşmeyi asla kabul etmeyen bir siyaset yapma biçiminin ifadesidir. Kızıldere, herhangi bir devrimcinin hayatını kurtarmak için değil, işte bu yüzden, bu ufkun sahipleri bu çitadan aşağıya düşmeyi akıllarından bile geçirmediği için var olmuştur. Kendi başına

düşünüldüğünde Ünye, Anadolumuzun şirin bir ilçesinden başka bir şey değildir; oraya giden irade, oraya gitmeye ikna olmamış olsaydı eğer, daha azına da razı filan olmazdı.

Bu, “büyük dava” denilen şeydir; ne bizim daha sonradan alışıp kanıksadığımız “cezalandırma”lara benzer ne de bankalara verilen küçük rahatsızlıklara... Bu, “büyük dava”dır ve kullanılan araçlarla değil arkasındaki “bütüncü perspektif”le ölçülür; büyük bir iddianın stratejik rotası, orada, oraya gitme iradesinde kendini ortaya koymuştur.

Mevcut gündem maddelerinin gerekirse hepsini elinin tersiyle iterek kendini dayatan ve oligarşiyi herhangi bir biçimde herhangi bir şeyi yapmaya ya da yapmamaya zorlayan bu “oyunbozanlık” biçimi, “intikam” ya da “hesap sorma” gibi duyguların çok ötesinde, ülke siyasetine kapsamlı/bütünlüklü bir müdahaledir.

Bu, Ne Yapmalı’da döne döne söylenen şeyin yeniden yorumlanmasıdır. “Orel ilindeki vatandaş kendisini ilgilendirmeyen genel sorunları niye okusun canım” diye gevezelik eden çokbilmişleri azarlayarak ısrarla merkezi İskra planını dayatan Lenin’in derdi budur; bütün Rusya’da bütün Rusya’yı etkileyecek bir müdahale biçimi. Bu, özene bezene anlattığı “Pissarev’in rüyası”ndan başka bir şey değildir. Bütüncü perspektif ve devrimci yenilenme... Yalnızca bir taktik sorun olarak değil, postmodernizmle marksizmin derin hesaplaşması anlamında bir ideolojik sorun olarak da bugünün Leninizmini belirleyen mihenk taşı budur.

Bugün cezaevlerinde devam eden ölümcül hesaplaşma şöyle ya da böyle bir sonuca varacaktır. Ama devrimci hareketin esas yarısı kanamaktadır ve doğru bir yerden müdahale edilmediğinde de kanamaya devam edecektir. Bugünün sorunu yaranın pansumanı olabilir; ama yarının sorunu kesinlikle neşterden başka bir araçla çözülemez.

Kaldırım taşları orada durup durmaktadır; onları yerinden söküp kullanabilecek yüzbinlerce insan da bu ülke sınırları içinde ikamet eylemektedir.

Bu kadar malzemedен “helva” yapmak isteyenler ise artık ne taklit ne de tekrarlar yetinebilirler. 2000’lerin ufkundan dönüp doğru yere, “doğruyu kaybettiğimiz yere” baktığımızda, devrimci bir yenilenmeyle yeni bir yola koyulmak mümkündür, doğrudur ve yapayalnız kalsak bile boynumuzun borcudur. “Bu yoldan gidilmediğinde...” diye M. Çayan’ın üslubuyla devam edelim ve artık bitirelim, “bu yoldan gidilmediğinde”, mevcut durumun korunabileceğini düşünenler, çok yanılırlar, fena halde yanılırlar.

Çünkü tarih, şakacı değildir evet; ama alaycıdır; zehirli bir alayı vardır onun.

Şimdi, bu yazıyı bitirirken, gönül rahatlığıyla ve cezaevlerindeki yoldaşlarımızın

kahramanlıklarından duyduğumuz gururla bağırabiliriz:
Yaşasın 19 Aralık Direnişimiz!

Yolumuz Çayan'ların Yoludur...

Alp Ata Akçaöz.

Ama mutlaka eklemeliyiz, eklemek zorundayız: Bir daha asla!
Yeniden katledilebiliriz, yeniden ateş ve duman içinde boğulabiliriz; çünkü “ayrılık da sevdaya dahil”dir; çünkü “ölüm de yaşama dahil”dir.
Ama böyle değil! Böylesini bir daha asla yaşamayacağız!
Bir daha asla!